

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 13 Desembre de 1914.—Núm. 73.

La guerra europea

En aquesta tragedia que ve desenvolupant-se des de fa mes de quatre mesos i que per la complicació internacional que porta, ha deixat de ésser conflicte europeu transcendent casi en conflagració mundial, avui la vista de tot'hom està ficada més que en el propi teatre de la guerra, en l'actitut que pendrà una de les nacions que formava part integrant de la *Triplice* avans de esclatar la guerra: l'Italia.

No falta qui assegura que de la decissió de l'Italia depén el que s'acabi mes o menys prompte aquesta tragedia, opinant qu'es de tot punt necessari que quan mes prompte millor digui la paraula definitiva la patria de l'il·lustre Dante Alighieri, per ésser aixís, com deixem dit, molt factible que s'acabi en fetxa propra el vessament de sang que tantes llàgrimes costa i tantes pèrdues en la vida comercial de totes les nacions ja ha reportat.

I quina es la actitut que pendrà Italia, cas de somar-se a la conflagració de les nacions actualment en guerra? Ajudarà als aliats o, pel contrari, ocuparà altra volta el lloc que va rebutjar de la Triple Aliança?

Del discurs del president del Concili de ministres se'n despren que l'Italia està preparada per a l'intervenció, demà que soni l'hora, pero no ha deixat ben definit en Salandra si ha de prestar la seva ajuda a la França o a l'Alemanya. El retraïment que des de bon principi va fer l'Italia, separant-se de l'Alemanya i de l'Àustria i fent la solemne declaració d'ésser neutral, fa suposar que la decissiva serà a favor de la Triple Inteligencia, i mes sembla demostrar-ho les varies manifestacions que el poble italià ha fet, ben convincentes, de desagrado a l'Alemanya i a l'Àustria, i no escatimant les simpaties per la França.

Si verdaderament la decissió de Italia ha d'influir per a que la Pau s'imposi d'una vegada, que no's faci esperar mes temps, i d'ésser aixís, de lograr acabar prompte la tragedia que tot'hom tant i tant deplorem que en plè segle XX se ventili i que hagin d'ésser precisament nacions que's diuen civilitzades les que siguin els actors principals, amb tota seguretat que la nació italiana se guanyarà una auriola de simpatia i de reingraciament per part dels dos bàndols beligerants i per la de les nacions que encara no han tingut necessitat de barrejar-se en aquesta horrible conflagració, pero que econòmicament i comercialment n'han tocat els resultats per cert ben deplorables.

Problemes nacionals

I

L'ensenyança

Arrivats, dintre de la farándula política i del desconcert nacional espanyol, fins a un extrem que, sense exagerar, podem nomenar-lo desastrosos, ja no son els homes entesos en una materia els qui han de enraonar d'ella; son els homes de bona voluntat, els patriotes fermes, els qui han de aixecar la seva paraula, a veure si pot acabar-se aquest enredo intel·ligible, que domina per tot'arreu.

Jo, tecnicament parlant, no soc ningú, ni tinc autoritat suficient per a tractar el problema de l'ensenyança; pero, en canvi, la meua bona voluntat es tant grossa que domina aquests inconvenients. Serveixin-me, doncs, aquestes paraules d'excusa per a lo que hagi de dir en aquest article.

Jo crec que l'immensa majoria de l'opinió espanyola segueix un parer completament errat i que no pot arribar a obtindre el fi que's desitja. Quan se parla del problema de l'ensenyança, tot'hom confia, per a aarreglar-lo, amb ministres competents, que posin en pràctica innovadors projectes, que conseqüen al fi i al cap aixecar el baixíssim nivell intel·lectual espanyol. I, aixís, no podrem mai conseqüir res.

Tot'hom confon en aquest cas, la cosa secundaria amb la principal; tot'hom se preocupa en demanar bons plans d'ensenyança, i ningú demana bons mestres i bons deixebles. El método instructiu, es lo de menys; formem deixebles estudiosos i mestres competents, i el método surtirà expontaniament, i serà un resultat necessari, de l'aplicació dels uns i la competència dels altres. Dexem-nos de quèntos; l'alumne estudiós, estudia de qualsevol manera, perque te desitj d'estudiar, i al mestre competent li importa molt poc que'l Govern li dongui fet un método d'ensenyança, perque ell, amb els seus coneixements, sab fer-lo si li convé. La prova la tenim a Espanya mateix. ¿Per qué es savi l'Unamuno? ¿Per qué en Ramón i Cajal sab tanta Medicina? Perque tant l'un com l'altre, han volgut estudiar pel seu compte, sense preocupar-se gens ni mica dels procediments del ministre d'Instrucció Pública.

Si tot espanyol estudiés tot lo que s'ensenya en els centres oficials, resoldria el problema? No, perque l'ensenyança que's dona en aquells centres es insuficient i defectuosa.

Si un ministre aumentés la quantitat i qualitat dels estudis, resoldria el problema? No, perque l'espanyol, acostumat a sortir del pas amb poca feina, protestaria desseguida.

Es necessari, doncs, formar sobre tot bons deixebles, que'ls bons deixebles d'avui son els bons mestres de demà.

¿De qui es aquesta tasca? ¿A qui correspon el treball de la formació dels bons deixebles? Als pares i a ningú mes que al pares. M'explicaré.

L'home es drogo de mena, neix per naturalesa gandul, i es necessari fer-li pendre la costum del treball, l'hàbit de la feina, des de la mes tendra edat. Si no es porta aquest sistema, ens trovarem amb l'inconvenient insuperable de fer treballar seriament als qui desde petits ja hem acostumat a la mandra.

¿Amb qui passa l'home els primers anys de sa vida? Amb els pares. Doncs als pares correspon la tasca indicada. No demanem un treball excessiu, sino una costum de treball. Tots sabem que la gota d'aigua forada la pedra i tota una cascata llençada de cop no li fa res, perque la pedra despedeix tota l'aigua. Igual passa amb l'ensenyança; una lliçoneta diària, un petit treball cada dia, formen un savi; tractar d'introduir molts coneixements de cop, es inutil, perque l'intel·ligencia ho rebutja.

La nostra opinió, doncs, sobre'l problema del que parlem, és que per a resoldre'l no hi ha res millor qu'*estudiar i treballar*.

Algú, potser, me replicarà que aixó ja ho va dir en *Pero Grullo*, mes no hem de olvidar el conte de *el huevo de Colón*, en el que's demostra que mentres no hi ha algú que's ficí amb una cosa, no hi pensa ningú, i després tot'hom lo trova mes clar que la llum del dia.

Resultat: *No deixem que'ls projectes facin els estudiants; desitjem que'ls estudiants facin els projectes.*

N. G. R.

El centenari den Prim

El passat diumenge se cumplí el primer centenari del naixement den Joan Prim havent-se amb aital motiu fet a Barcelona i Reus, varis actes en homenatge a tant il·lustre patrio.

Una gran gentada enronà, a les onze del matí, el monument den Prim al parc de Barcelona, desitjosa de rendir el seu tribut al homenatge que's preparava, havent-hi assistit una comissió de l'Ajuntament, formada per tres regidors; comissions dels liberals autonomistes de tots els districtes, vuit voluntaris de l'Àfrica, els que resten dels que lluitaren amb en Prim al Marroc, 14 veterans de l'exèrcit regular, el cònsul de Mèxic, el Centre de Naturals de Tarragona, l'ajudant de Marina, l'Associació de la Premsa diària i altres, havent tot seguit descobert la corona metàlica que fou dedicada a la memoria den Prim, per iniciativa d'una comissió formada per reusencs.

Els actes celebrats a Reus resultaren bastant esplèndits, si bé, a nostre entendre, no ho foren com ho deuriem ésser aquestes commemoracions, xo es, amb obres que perpetuessin per a sempre mes la memoria dels homenatjats. A les onze del matí es formà la comitiva a l'Institut formada per nens i nenes de les escoles, els estudiants, els chor republicà, les senyeres de varies entitats, l'Orfeo reusenc, cinc supervivents de la guerra d'Àfrica que ocupaven un landó, l'Ajuntament en incorporació, les autoritats i representacions, i varis diputats a corts, provincials, etc. La comitiva es dirigí al carrer de Monterols a la casa on nasqué Prim i una vegada devant la mateixa, l'alcalde escobrí la làpida commemorativa del natalici, regalada per don Pau Bartolí.

Després la comitiva es dirigí a la plaça de Prim que oferia un brillant aspecte per la nombrosíssima gernació que hi havia en ella congregada, a mes i formades, havia forces de cavalleria i d'infanteria de nostra ciutat, que anaren a Reus expressament per a rendir honors al general Prim. Una vegada la presidència de la comitiva al cos de la plaça, entorn del monument, se procedí a la col·locació de la corona ofrena de la ciutat a son fill il·lustre, esclatant el públic en aplaudiments entre mig dels acords de les músiques, descobrin-tse tothom i inclinant-se les banderes, i mentres tant se procedí a la col·locació de les coronas de flors, ofrena dels nens i nenes de les escoles, dissolguent-se l'acte per a assistir a la missa de campanya. A l'Hotel de Londres se celebrà un banquet organitzat per l'Ajuntament en obsequi als diputats i representacions.

A la tarda, al Teatre Fortuny, tingué lloc la sessió commemorativa en honor a la memoria den Prim, en la qual feren us de la paraula en Marcellí Domingo, Sanchez Robledo, Miró i Trepal, Soriano, Kindelán, Suarez Inclán, Nougés i l'alcalde Ambrós.

I aquí es donà per acabada la festa d'homenatge a Prim.

Apreciacions

Els governants de les nacions avui beligerants han lograt, com mai s'havia vist, fer moure a una pila de gent per a defensar lo que tan sacratissimament els hi han ensenyat a defensar: la patria.

Han pogut obtindre—quí sab amb quins fins!—que tot'hom els hagi cregut; des dels mortals que no mes temien a la guerra per la por de perdre llurs existencies en la vida, fins als antipatriotes mes en-

carnitzats, com son principalment la part anomenada socialistes, quins d'uns quants anys ensà, no mes anaven fent públic per a tot el mon els resultats de les seves assemblees en favor de la pau mundial, i especialment la d'Europa, que era la que estava mes menaçada.

Aquí se'ns han presentat els socialistes alemanys i francesos, les dues figures que mes han sobre-sortit en tots els actes de propaganda que en favor d'aquesta causa es feien, essent els primers de protestar tan prompte hi havia hagut indicis d'aquest conflicte que ha vingut.

Pero ara, a pesar d'haver-se romput els acords de La Haya, presos per els representants de totes les nacions, no s'han revoltat com altres voltes havien fet, ans al contrari, han col·laborat a la ruptura d'hostilitats, logrant, amb el seu exemple, fer mes greu la magnitud del conflicte.

Naturalment que moltes han sigut les raons que aquests socialistes han donat per a demostrar el motiu que'ls ha fet decidir a col·laborar fins voluntariament en l'actual guerra, cosa que'ls contradeix amb els pensaments tantes voltes exposats per ells.

Amb això, han volgut demostrar devant l'humanitat que lo que fan es defensar-se per a no permetre l'invasió de l'enemic, publicant, els uns, manifestos dirigits a l'opinió mundial, manifestant que no podien tol·lerar per a mes temps els ultratjcs que'ls feien sos contraris, assegurant a l'ensem, que ja que han tingut d'anar an aquesta justa—segons ells—guerra, defençaràn a sa nació fins a l'últim moment. Repetint els de l'altra bàndol, que encara que haguessin combatut les guerres, en aquesta creien sentir la forçosa obligació d'acceptar-la, car bé's tenien de defençar, assegurant veure-hi també un bon pervindre si poden matar l'esperit militar de conquesta de sos adversaris, doncs.—per ells,—fora de la sola manera de fonamentar una pau eterna.

En tot lo que'ls socialistes actuals han manifestat, sembla haver-hi un gros enigma difícil de resoldre, per no ésser del tot convincents ses manifestacions, per anar a apoiar—si es que no hi ha una força major que'ls hi obligui,—lo que estan apoiant, car moltes devien ésser les guerres que devien haver retret com a prova, per a demostrar lo inhumanes que son, i en totes,—lo mateix que aquesta,—hi devien existir, imprescindiblement, la part defensiva i ofensiva; demostrant, amb això, que les guerres, tan si han sigut de conquesta, intervenció, civils, insurrecció, etc., han sigut refutades per molts conceptes, per a no dir tots per la majoria d'homes savis contemporanis, excepte aquesta, que encara que se'ns presentin mes ferotje que moltes d'altres, quasi tots es declaren, en lloc de refutar-la, partidaris d'un o altra bàndol.

Tindràn raó aquets homes que amb gran sorpresa del mon sencer, estan apoiant lo que sempre havien combatut? No ho sabem. Lo que sí podem afirmar es que un cop finida aquesta guerra—com totes les altres—vindrà la segona part, potser mes cruenta que la primera, com es una pila de gent sense ampar de ningú, camps improductius per una pila de temps, ciutats soterrades, un gros retrocés per a la civilització i un sens fi mes d'incalculables danys.

Finalment, no mes podem dir, que les profecies que amb motiu de l'actual conflicte, han llençat quisquines eminències social-polítiques, i científiques, assegurant un bon pervindre per a les properes generacions, com a fruit d'aquesta guerra, desitjariem coralmnt que fossin una vritat, amb tot, que quasi es pot afirmar, que mentres no's perdi—cosa que es lluny a perdre's,—els odis de races, els desitjos de revenges, conquestes, colonitzacions, etc., com està passant en totes les guerres, viurà tan si es a pesar o a favor dels socialistes, l'odiós i inhumà esperit de guerra.

J. ESTEVA GILL.

Barcelona, Desembre de 1914.

Nou surtit de **Corbates elegants**.—Moneders de pell i seda.—*Alta novitat*.—*Preus de fàbrica*.—**AL DIA**. Rambla de Sant Joan, 40.

Per a... qui sia

L'autor del solt que dedicat a **RENOVACIÓ** aparagué'l passat diumenge a les planes de *Tarragona Federal*, ens ha de permetre li diguem que ha perdut la serenitat. D'altra manera no's comprèn que vulga barrejar les nostres relacions cordialíssimes i afectuoses amb el partit federal, amb la crítica més o menos justa que nosaltres, amb perfectíssim dret, hem fet d'un acte personal, i tan personal, del regidor Sr. Oliva. I com nosaltres la volem conservar la serenitat i no hem de creure que'l mateix Sr. Oliva vulgui imitar al despota francès dient: *El partit federal soc jo*, seguirem tractant aquest assumpto fins on ho creguem prudent, ben segurs que'l partit federal, per qui hem tingut tots els respectes i totes les atencions que's mereix, continuarà mantenint amb els nacionalistes republicans de Tarragona les amistoses relacions de sempre.

Li dol al Sr. Oliva que haguem calificat en determinat sentit la seva conducta en una sessió de l'Ajuntament? Creu que no es expressió de la veritat lo que fent referencia a les seves paraules, als seus gestos i actituds, insertà **RENOVACIÓ**?... Doncs, aquí té les nostres planes [per a defensar-se, si li plau, o per a restablir l'imperi de la veritat, si ho estima necessari. No li posarem en això altra limitació que la de la consideració personal que tots ens devem. Es aquesta una doctrina que hem professat sempre, perquè's desprèn de les nostres arrelades conviccions democràtiques, potser una mica més velles i més ben cimentades que les de certa mena de gent per qui els mots i'ls calificatius tenen més importància que'ls fets.

Nosaltres, i amb nosaltres tots els que assistiren a la sessió a que abans hem fet referencia, federals i no federals, nacionalistes i no nacionalistes, haguérem de convenir en que'l Sr. Oliva havia mancat a la consideració que's deu a un company. I, avui, si l'autor del solt de *Tarragona Federal* es el propi Sr. Oliva, haurem de confessar que tals mancaments constitueixen en ell no un acte isolat i impremeditat, sino un hàbit doblement censurable, perquè l'emplea per igual tan si's tracta de persones que no pertanyen a la seva agrupació política com dels mateixos correligionaris.

Qué es si no faltar a la consideració personal i fins a alguna cosa més, insinuar que pot haver-hi regidors que cerquin per medis il·licits la defensa de determinats projectes? I qué es sino faltar a la consideració personal i fins a alguna cosa més, dir que *ni per aqueix ni per cap altre procediment conseguirem que regidors federals apoiin o defensin projectes que no convinguin a Tarragona*, volent establir solapada distinció entre regidors federals, ja que cuidadosament no's parla *dels* regidors federals i, per lo tant, *de tots* els regidors federals?

Contra lo que tal volta opina'l senyor Oliva, nosaltres sabem llegir, i fins sabem llegir entre ratlles. Es per això que amb tota energia rebutjem les reticències i declarem que es una gran cobardia entretenir-se amb jocs de paraules i no parlar clarament quan se tracta de l'honorabilitat de les persones, si hi ha motiu per a atacar-la. Per això també voldriem que, en aquest particular, no s'aturés ningú i anés tan lluny com fos necessari, puix, afortunadament, en qüestions de moralitat i de dignitat, no necessitem viure d'almoïna.

Casi no'ns caldria dir res mes, ni sisquera defensar-nos de punxadetes innocentes respecte a la nostra *admiració* per l'actual Alcalde de R. O. i'l partit conservador; punxadetes que l'autor del solt de *Tarragona Federal* haurà après a l'*Escola de la Lliga* si es que freqüenta les seves aules o reb lliçons dels seus *mestres*... Però no estarà de més fer constar que, *per a nosaltres* ni a l'Alcalde de R. O. ni al partit conservador, els hi hem demanat mai res, i que si en determinats assumptos, al Municipi, els nostres representants senyors Lliteras i Lloret han sostingut igual criteri que la minoria conservadora, ha sigut sempre, sense excepció, amb la bona companyia dels regidors federals.

I ja'ns dispensarà l'autor del solt de *Tarragona Federal* que no agraim els concells que'ns dona i dels quals éll demostra estar prou necessitat, així

com que no parlem gaire d'ulleres negres ni de roba bruta. Anem amb el cap ben alt, mirem de fit a fit i no necessitem entelar la mirada. En quant a la roba, com sempre l'hem portada neta, podem ensenyar-la als de casa i als de fóra.

Necrológica

En la mort de Na Maria Bonat,
primera solista de l'Orfeo

Per a que'l nostre Orfeo esdevingués cosa venerable li calia, prest de tantes glories, una qu'altra amargor. Sols aixis deurà restar entitat gloriosa ara que ha donat un floró o diadema de la seva corona artística a la mort, en la persona de la jove Na Maria Bonat, primera solista que fou de l'Orfeo tarragoní.

Orfeonista de les mes assídues, doncella de totes prendes morals, senzilla i sempre amable, s'havia conquistat l'estimació de ses companyes i de l'Orfeo en pès.

Dotada d'una veu angelical, fresca i ben timbrada, ella fou qui per primera vegada cantà els solos de l'Orfeo, guanyant-se ben aviat la simpatia i l'admiració dels oients, aixis com una gran estima per part de la massa choral, i principalment del Mestre senyor Gols, qui tenia una gran confiança amb la veu de la Bonat, doncs era sempre una mateixa veu, sempre afinada i sempre natural.

Els qui conequin a l'Orfeo des de la fundació d'aquest, hauràn tingut ocasió d'aplaudir-la mes de dugues vegades. Sapiguen, doncs, aquests, que la Maria Bonat se tingué de separar de l'entitat cantaire al contraure matrimoni farà cosa d'un any i mig. I a la flor de la joventut, quan la vida li somreia i's disposava a gaudir-la al calor d'un infant portat al mon, ha baixat a la tomba, resignada i amb la humilitat que tan bé la caracterisà en vida.

Jo no sé aon jau el sòn etern; no sé lo que diu la creu o la pedra que en el seu llit de mort hi deuen haver posat.

Jo hi posaria una làpida com aquella del cementiri francès aon s'hi guarden les despulles den Bosuet. Aixis com un inconegut home va fer-se posar com a únic origen, «Un amic de Bossuet», jo, a la malagunyada Na Maria Bonat, li dedicaria una corona de perpetuïnes i en una gran llaçada hi posaria:

«A la primera solista de l'Orfeo tarragoní»

I jo sé bé qu l'Orfeo hi estaria identificat, car la pobra Maria mereix aital record, i una oració per a la seva ànima, la que de tot cor li dirém.

A. C. S.

B.

Tot llegint... tot passant...

Una de les coses mes empipadores actualment a Tarragona, es l'orgull, l'olímpic orgull dels amos de cases i llur seguici de escolanets mes o menys procuradors del escanyament del infeliç inquilino que cau a les seves mans.

De tots es sabut que d'un temps an aquesta part l'import dels llogaters han pujat un 25 o 50 per cent i alguns encara mes, sens altra raó que la llei de la oferta i la demanda.

Mes també es de tots sapigut, i sentit, que segeixen mancats com avans, quant als pobres propietaris no els rendaven l'interés del capital, les finques de condicions higièniques fins les mes rudimentaries. Encare hi ha piscos que no tenen sifons a les aigüeres i comunes. No es que volguem Waters, mes un sifón que privi el pas a les pestilentes olors que s'escampen per molts pisos, despres del alça i tot, be podrien haber-lo posat sens causar la ruina dels propietaris.

No parlem ja de desinfeccions de rentadors, cloaques, cels-oberts ni diposits d'aigua, tant necessaris com recomenats per els higienistes; aixó ja fora massa feina i ja'n tenen prou en procurar treure-n el millor partit possible del immoble.

I aixó passa i anirà passant tot aprofitant-se'n aquets bons senyors propietaris mentres els inquilins

nos no sapiguem defensar-se i valentment denunci-hin a les autoritats, les manques de compliment de la llei de sanitat i demes prevencions que degut a les circumstancies son ordenades per les mateixes.

En altres ciutats s'han organitzat Lligues de defensa; aquí creiem que podria fer-se també, i fora molt que no trobessim un Advocat i Procurador que ens representessin en les demandes; mai trobarien el pa tant tou.

I no dic jo si se'n podria fer de feina! Per lo menys no tractarien amb l'orgull que avui tracten alguns propietaris, no tots, als pobres inquilinos que no tenen mes remei que caure a les seves mans.

Amunt doncs! No están associats ells?

Per qué no fer-ho nosaltres? Encare que no fos mes que per a millorar les condicions higièniques de nostres habitacions, tindriem que fer-ho.

* * *

La Bandera Catalana encara no oneja en la balconada de nostre Ajuntament. Es amb frissança que esperem que aprofitant una de les vinentes festes se porti a cap l'acord i poguem veure, per fi, onejar nostra gloriosa ensenya per damunt de la Ciutat clamant per la llibertat...

* * *

L'altre dia tinguí la mala pensada d'anar al Cine.

Ni mai que ho hagués fet!

No hauria tingut ocasió de comprobar la manca de sentimentalitat de nostre poble, del poble que curullava el local, ni hauria tingut de escoltar, enroigint de vergonya, com aplaudia, en pel-licola, la divina calva del Bomba, aixís tal com sona deia tambe la pel-licola extrafet potser l'elogi que Homer fa del divinal Ulises; mentres estupidament reia veient passar davant sos ulls l'èxode del poble Belga que en patética i conmovedora comitiva desfilava escapant de les furies de la guerra.

I no poguerlos-hi dir quatre de fresques!

TRIK.

El Presupost Municipal de 1915

Ha sigut molt favorablement comentada la impugnació del presupost municipal que en la penúltima sessió de l'Ajuntament feu nostre amic el regidor Sr. Lloret. Certament, aquesta qüestió, la més transcendental per a la vida de la ciutat, poques vegades ha sigut tractada amb tanta cura. No es estrany, doncs, que'l nombrós públic que assistí al debat, seguís amb religiosa atenció la peroració del regidor nacionalista, i li demostrés ben sovint la seva complacencia.

Començà'l nostre amic dolguent-se de que'l presupost de 1915 fos, en línies generals, la reproducció dels anteriors, i no s'hi vegessin en éll reflexades les noves orientacions que'ls grans discursos anunciadors de colossals projectes feien esperar. Clar es, deia el Sr. Lloret, que les transformacions de transcendencia no poden ésser obra d'un any i d'un sol Ajuntament, però la rutina perdura després de 1908, malgrat que d'allavors ençà l'hisenda municipal hagi sofert cambis i obtingut reforços importants.

Fixem-se en un sol ram: l'impost de consums. Quan l'any 1909 se portà a feliç terme la supressió dels portals, l'Ajuntament havia de percibir en tal concepte i en números rodons: Per carns, 140.000 pessetes; Per donatius i concerts, 30.000 id.; Per repartiment (suscripció voluntaria), 50.000 id.; o sia, un total de 220.000 pessetes.

A l'aplicar-se la llei de 12 de Juny de 1911, supressora dels consums, perdé l'Ajuntament les 30.000 pessetes dels donatius i concerts; però aquesta pèrdua quedà exactament compensada per la supressió del reste de cupo al Tresor, que importava també 30.000 pessetes. De manera que, per concepte de consums, calia recaudar solsament 190.000 pessetes.

Doncs, bé; ara's recauden per aquest concepte, segons el presupost de 1914, les següents cantitats:

Per inquilinat, 54.000 pessetes; Per begudes, 5.000 id.; Per carns, 170.000 id.; Per 20 per 100 sobre la contribució urbana, 31.000 id.; Per 20 per 100 sobre la contribució industrial, 34.000 id.; Per recàrrec sobre l'impost del gas i electricitat, 11.000 id. En total, 305.000 pessetes, o sien, 115.000 pessetes més que abans.

Els altres impostos també han augmentat el seu rendiment, de 123.096 pessetes que figuraven al presupost de 1908, a 166.228 que s'han calculat per al vigent; de manera que d'un presupost ordinari global de 430.000 pessetes, hem passat a un presupost de 600.000 o més. No es estrany, per lo tant, que'ls veïns se preguntin i no s'expliquin com amb augment de tal importancia no s'hagin realitzat obres i millores que hi corresponguin.

Se parlarà tal volta de la construcció de la Plaça-Mercat, que costarà 300.000 pessetes o més. Però s'ha d'observar que en tal obra sols s'hi ha esmerstat la consignació d'enguany, que importa 68.700 pessetes; no la del presupost de 1912, que era de 12.500 pessetes, ni la de 1913 que's fixava en 48.500 pessetes. Queden, doncs, 61.000 pessetes sense aplicació.

En resum: els augmentos obtinguts s'han esmerstat casi totalment en el personal, que costa prop de 180.000 pessetes; i així veiem que la partida de Gastos de l'Ajuntament, essent al 1908 de 57.000 pessetes, puja avui a 81.000, i que la Policia urbana i rural, que importava allavors 85.000 pessetes, ne costa actualment 120.000.

Ja que'l nou presupost no marca iniciatives i es mancat de noves orientacions, al menos s'hauria d'enmotllar a les actuals circumstancies. Estem abocats a una fondíssima crisis obrera que l'Ajuntament no podrà contrarrestar, però que es necessari la remei en la mida de les seves forces. I'l presupost de 1915, que segueix la rutina augmentant les consignacions del personal en prop de 9.000 pessetes, en relació al presupost anterior, rebaixa'ls capítols destinats a obres públiques i obres de nova construcció en més de 25.000 pessetes.

Per aquests motius anuncià'l Sr. Lloret que votaria contra l'aprobació del presupost, si la Comissió d'Hisenda no acceptava una esmena que consistia: 1.er en deixar corre tot augment en el personal; 2.^{on} en introduir economies que, junt amb l'anterior estalvi, importessin 36.000 pessetes; i 3.er en invertir 35.000 pessetes en cloaques i empedrats, i 1.000 pessetes en la publicació dels documents i llibres d'actes antics que's guarden, amb perill de perdre's per a sempre, a l'Arxiu municipal.

Contestà al Sr. Lloret, en nom de la Comissió'l Sr. Albalull fent grans elogis de l'impugnació del nostre amic, que la Comissió, digué, acceptava com a moció, sentint que, per manca de temps i d'estudi, s'hagués de rebutjar l'esmena, si bé's feia seva i s'incorporaria al presupost la consignació demanada per a la publicació de documents antics.

Intervingueren en la discussió'ls Srs. Oliva, Cavallé, Ventosa i Montserrat, i a proposta d'aquest últim, una volta aprovat el presupost per majoria, s'acordà dedicar les cantitats sobrants de les consignacions de gastos i les excedents dels ingressos a realitzar les millores proposades pel Sr. Lloret.

Votaren en contra del presupost els Srs. Lloret, Lliteres, Munté, Cavallé, Boxó, Ventosa i Rimbau, i en favor els Srs. Albalull, Solé Granell, Orovio, Virgili, Salvadó, Nin, Oliva, Massó, Guasch i Soler.

Fou molt notat que a l'hora de la votació no comparegués cap regidor de la minoria carlista, i que'l senyor Ventosa, individu de la Comissió de Hisenda, s'associés a l'esmena del senyor Lloret i votés en contra de la totalitat.

Un altre dia donarem altres detalls també força interessants de la discussió dels diferents capítols que, com ja indicavem, se perllongà fins ben entrada la matinada.

◆ ◆ ◆

El millor saló de llimpiar calçat es *El Brillante*.
A la crema *Dandy*.

COMTE DE RIUS, 15

◆ ◆ ◆

Infinita

Al volgut amic en Joan Esteva i Gili

Pels enesprats turons de l'ideal,
esperençat d'assolir'l cim, faig via...
Si aquest és a més ulls tant lluny i alt,
ells mai se cansaran de mirá endalt
on brilla nit i dia
la llum pels qui, com jo,
cerquen a tota costa la claró.
Si la ruta qu'he emprès, es obra d'anys,
no'm falta pas dalit
per nà deixant enrera els desenganys
que trobi pel camí, ni'm dolc dels planys
que m' deixen, molts moments, mitj desfallit.
Esperençat faig via...
Si'l pensament, en somnis s'extasia,
aixís qu'he despertat
al mon realitat,
conforta's més i més ma fantasia...
S'aviva més el foc de l'ideal...
Llengotejant, llurs flames tant endalt
arriuen,
que sento dins mon cor
com aquests frisaments que'm fan tant fort
s'aviven
donant-me tant coratje i tant dalit
i al propi temps tal força,
que mai mon esperit
per l'idea enfortit
ja rès el farà torce...
I si'm trobo cançat,
m'adormo sobre'l llit de la bondat
on s'hi refà de nou el meu coratje...
Que bé que s'hi reposa a aital estatje!
Després, quan ja de nou he despertat,
amb l'ànima mes forta i mes serena
seguint dels passats dies la cadena
segueixo amb mes coratje'l camí emprès
sens mai sentir al cor el crudel pes
que tant i tan apena
an aquests sérs cançats de no fer res...
Aquests els deixo enrera,
i, convençut, segueixo en ma càrrera
fins que'l meu «jo» podrà
assolir l'ideal que tant estim...
Llavors, amb mes desig vui avensà...
I quan arribo al cim,
me trobo altra vegada enfront l'abim...
I oviro un mes enllà.

J. PONS I MARTORELL.

Barcelona (Sant Andreu).

Les conferencies a l'Orfeó tarragoní

Els passats dimecres i divendres donà ses anunciades conferencies nostre bon amic i col·laborador, el Vis-President artístic de l'Orfeó tarragoní, En Bernabé Martí i Bofarull, versant sobre «L'atenció i'l sentiment en el cant» i «La disciplina individual i col·lectiva», respectivament.

Una gran munió d'oients hi acudí a dites converses que aplaudí freneticament al conferenciànt, sentint que per la manca d'espai ens privi d'ésser avui mes extensos.

La tercera i quarta conferencies serán donades els vinents dimecres i divendres, tractant «De l'obra ciutadana de l'orfeonista» i «De l'acció futura de l'Orfeó i son casal».

◆ ◆ ◆

Tartana en venda: Informes, Rambla Sant Carles, 26, taller.

Imprempta de Llorens i Oabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera e e
e e A domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscrita en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts. electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca,
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

CAMISES

CORBATES

NOVITATS

GILBERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

AL DIA

Perfumeria
 Confeccions
 Novitats

RAMBLA SANT JOAN, 40

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Gran Fàbrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 56

IMPREMPTA

**Llorens
 i Cabré**

Fortuny, 4

TARRAGONA

C. de Seguros Generales de Dusseldorf

Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanies : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos
 Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalen-
 cencia

Se ven per tot arreu